

Előfizetési árak:

Egész évre 8 K
Félévre 4 „
Negyedévre 2 „
Egyes szám ára 16 fillér
Megjelenik minden szombaton.
Kéziratok nem adatnak vissza

DÉVA ÉS VIDÉKE

Szerkesztőség:

Kossuth L.-utca 12., hová a lapszellemi részét illető minden közlemény intézendő.
Kiadóhivatal:
Déva, Kossuth Lajos-u. 12., hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

Felelős szerkesztő:

Dr. LAUFER ÁRPÁD.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

Szerkesztő:

KARDOS ÁRPÁD.

Szégyenkezve

és megbotránkozással fogadjuk a suttogó híreket, a szertekoválygó beszédeket, melyek szennyos erekként folydogálnak jobbra-balra s szorgalmasan gyűjtik meg hordják a fölszínre bukkant piszkot.

Azt mondják, hogy a hunyadmegyei menekültek közül jó egypáran meg gondolatlanul betolakodtak a humanizmus menhelyeibe, szemérmetlenül elfoglalták a nyomorultaknak inséggel megváltott helyeit, magukra szedték a meziteleneknek összekéregtetett ruhadarabokat, zsebrevágták a könyörületos szívűek által a mindenüktől megfosztott szegényeknek, az új háboru éhenkórászainak szánt pénzeket.

És azt mondják, hogy a menekülőknek ezek a kapzsi hiénái jórészben az intelligens osztályból kerültek ki. Nevekről hallunk, köztük igen jóhangzásuakról, melyeknek viselőin a ruha sohasem hirdett nélkülözést, a pénztárcájukat sohasem kerülgette a lapos gutta, s akik szegényebb sorsu vagy egészen szegény embertársaik létezéséről csak gögös leereszkedéssel vagy orrfintorgatással vettek tudomást. Most pedig utána kapnak a kenyérének s nem restellik elrabolni vonagló éhes szájuk elől a megszenvedett falatot.

Urak! Hölgyek! Lehetséges-e ez? Lakozhatik-e Önökben olyan mérhetetlen cinizmus, hogy szemet hunyanak a szörnyű sebekre s csak akkor nyissák fel, amikor a hazug hallgatásukkal félrevezetett jótékonyiroda leolvasta kezükhez a nehéz pénzeket.

Hölgyek! Urak! Önök nem mentek tönkre. Önök a legrosszabb esetben százkra menő kárt szenvedtek, de nem vesztették el a mindennapijukat. Miért nem jutott eszükbe az illyefalvi székely, ki öt hete ödöng az országutján, ott hagyva az ellenség prédájául 8 marháját, 30 zsák buzáját, 40 kazal szénáját, házát, tűz helyét, mindenét? Vagy a köpeczi asszonyé, akinek ura ott vértett valahol a harctéren, miközben ő, a gyöngye alig tudta szekerére dobni 8 kis gyermekét, öreg anyját s menekülésükhöz már az ellenség által felgyújtott háza adta a szomorú világot? Vagy miért nem jutott eszükbe a többi becsületes, munkás szerencsétlenek sok ezrei, kik földönfutókká, koldusokká lettek. Akiknek nemcsak a mindennapiját tette tönkre az ellenség, hanem a jövőbeli reménységét is. Vajjon igazság-e az, hogy ezek a nyomorultak 10—20—30

korona segélyeket vehessenek fel, Önök pedig százakat dugdossanak tárcájukba.

Szálljanak magukba s adják vissza mind, amit igazságtalanul elvettek. Mondják, hogy pillanatnyi szorultságukban kölcsönképp fogadták el a segítséget, mondjanak bármit, de szolgáltatassák vissza. Minél hamarabb. Hogy jusson valamivel bővebben a nyomorultaknak, a szerencsétleneknek.

A felháborodott közvélemény akkor talán megbocsát Önöknek s elfelejti a hiénaszerepet.

Nekünk pedig éber gondunk lesz, hogy a hatósági és magánjótékonyági irodák útján ellenőrizzük csunya hibájuk jóvátételét!

A közig. bizottság ülése.

F. hó 10-én tartotta vármegyénk közig. bizottsága M a r a László főispán elnöklete alatt rendes havi ülését, másodikát már, mióta az oláh háboru kitört. Az ülésen a választott tagok közül csak Horváth Kamilló dr., dévai kir. közigazgató jelent meg.

A főispán a bizottság üdvözlése után az ülést megnyitja, mire Csulay Lajos h. alispán terjeszti elő jelentését a közigazgatás múlt havi állapotáról.

A petrozsényi járás legnagyobb részét újból sikerült megtisztítani az ellenségtől, minek következtében intézkedésére a petrozsényi szolgabíró f. hó 5-én a közigazgatás abban hagyott tevékenységét újból felvette.

A belügyminiszter a menekülők ellátása céljából 10 ezer korona összeget bocsátott rendelkezésére. Ebből legtöbbet fordított a dévai vasuti állomáson átvonulók élelmezésére. — Örömmel állapítja meg, hogy az átutazó menekülők ellátása a vármegye különböző részeiben a nagyközönség áldozatkészsége s a hatóságok buzgólkodása révén elismerésre méltó módon sikerült.

A személyi ügyek köréből jelenti, hogy Tóth Sándor szászvárosi járásorvos e hó folyamán elhunyt. Kéri a bizottságot, hogy az érdemes tisztviselő emlékét kegyelettel őrizze meg. Borbáth Vilmos várm. árvaszéki elnök, Fódor Gyula szászvárosi, Török Árpád puji főszolgabíró és Schulek Jenő dr. petrozsényi járásorvos szabadságon vannak. Janza Vazul petrozsényi főszolgabíró az aradmegyei Magyarpécskán működik.

Komoly aggodalomra ad okot a nagymérvű orvoshiány. Van járás, ahol egyáltalán nincs orvos. A megüresedett állásokra hirdetett pályázatok majdnem meddőnek tekinthetők, mert csak azok jelentkeztek, akik eddig is ellátták a helyettesítéseket s így azok esetleges kinevezésével az orvoshiányon nincs segítve. Kívánatos volna, hogy a közig. bizottság kimerítően foglalkozzék ezzel a kérdéssel s legyen segítségére a megoldásban.

A közlelmezés ügye igen messzeható intézkedéseket igényel. A lakosság nagy része ellátatlan, mert a menekülés okozta első zavarban igen sokan, kiknek megvolt a készletük, továbbadták azokat. Intézkedett már, hogy az ellátás biztosításában lábrakapott rendszertelenség megszűnjék. Ismerteti az e tárgyban kiadott rendeletét, melyet lapunk múlt számában közöltünk s amelyet a legnagyobb szigorúsággal fog végrehajtatni. Főelvez az lesz,

hogy mindenkinek biztosítva legyen az ellátása és senki többet vissza ne tarthasson meglévő készleteiből, mint amennyire törvényes igénye van.

A Haditermény múlt évi nyereségéből 6657 K-t küldött jutalékként a vármegyének. Ezt az összeget a közlelmezési alaphoz csatolják.

Az őszi szántást és vetést minden lehető módon előmozdítani igyekeznek. A főispánnal együtt minden intézkedést megtettek, hogy ennek a rendkívül fontos gazdasági munkának intenzív végrehajtása minél eredményesebben sikerüljön s hogy az itthonlevő munkaerő a legteljesebb mértékben kihasználtságát.

A bizottság az alispáni jelentést helyesléssel veszi tudomásul.

Misinsky Vilmos vm. főjegyző az alsólapugyi körjegyző fegyelmi ügyét referálja. Javaslatára a bizottság elrendeli a fegyelmi eljárást s a vétkes tisztviselőt állásától felfüggeszti.

Benkő András kir. tanfelügyelő a vármegye szeptember havi népoktatási ügyének kimerítő képét mutatja. Jelenti, hogy min. rendelkezés következtében neki állandóan Déván kell tartózkodnia, míg a hivatal maga Aradon folytatja hivatali működését Horváth Dezső dr. kir. segédtanfelügyelő vezetése alatt. Részletesen ismerteti az Aradmegyébe menekült iskolák szervezése, elhelyezése s a tanerők beosztása körül végzett munkáról a tanfelügyelőségnek a kultuszminiszterhez intézett, tanulmányzámba menő beszámoló jelentését, melyet érdekességénél fogva jövő számunkban bemutatni óhajtottunk.

Mahler Ignác műszaki tanácsos előadásában a bizottság megállapította a vármegye 1917. évi közuti költségvetését s elhatározta, hogy a kiadásoknál mutatkozó különbözeti összeg fedezésére államsegélyt kér. Az utak szeptember havi állapota általában jó volt, forgalmi akadály nem fordult elő. A háborus helyzet következtében az utak és műtárgyak igénybevétele az átvonulási szakaszokon fokozott mérvben történt, egyes műtárgyak 3-szoros megterheléseket állottak ki, ennek dacára az államépítészeti hivatali személyzet odaadó munkásságával biztosítani tudta a katonai felvonulások akadálytalanságát.

Candrea Valér árvaszéki elnökhelyettes jelenti, hogy az árvaszék múlt hó 19-én megkezdte rendes tevékenységét. Előterjesztést tett a gyámpénztár visszaszállítása iránt is.

Meskó Aladár dr. vármegyei t. főorvos, ki szept. 27-ig katonai szolgálaton távol volt, átvette hivatalát. Jelentése szerint az oláh betörés miatt Petrozsényben, Lupényben és Vulkánban a gyógytárak be vannak zárva. Mádán 12 difteritisz és 17 skarlát, Bózesen 27 számarhurut, Bakonyán pedig 10 skarláteset fordult elő. A közegészségügyi szolgálat ellátása, mint arra az alispán is rámutatott, a legsírmasabb állapotban van.

Kiss Dénes dr. kir. ügyész közli a bizottsággal, hogy a dévai törvényszéki fogházban letartóztatottak Aradon vannak, amint azonban a távollétük indoka megszűnik, gondoskodni fog visszahozatalukról, hogy a megengedett munkákkal a lakosság segítségére legyenek.

Szilassy István gazdasági felügyelő arról a megrázkódtatásról emlékezik meg, amelyen közigazgatásunk az új háboru folytán keresztülment. A Maros jobb partjára átszállított állatok megvásárlására Marosillyén és Brádon átvételi bizottság működött, minthogy azonban a megszabott vételárak igen alacsonyak voltak, maga a bizottság intette a gazdákat, hogy

ne prédálják el állataikat. Ennek volt is eredménye. Az állatok mentésénél az elhelyezés, legeltetés körül kiváló szolgálatokat tett a menekülőknél Cs. Lázár László lapusnyaki nagybirtokos. Érdekes tünet, hogy sok sertés kerül levágásra aránylag alacsony árak mellett. A tengeri elég kedvező termést adott.

Az őszi vetést eddig igen kis mértékben hajtották végre. Reméli, hogy sikerülni fog kiegészítő vetőmagot engedélyeztetni a miniszterrel. Az ülés ezután véget ért.

Érdekes névnapi üdvözlés Ófelségének

A mostanság Bécs körül tanyázó repülő-tisztek érdekes módon mutatták be hódulataikat Ófelségének névnapi alkalmából.

Nagy madarak módjára pár géppel fölébe kerültek a schönbrunni parknak, s miközben körülkerítették, apró csokrokban szerencse kívánatokkal teleirt papirszeletpéket dobálgattak le, mit Ófelsége látható örömmel nézett végig a királyi kastély egyik erkélyéről.

Egyszerre csak — egy sikerült, ügyes dobás — és három szál szegfű, két fehér rózsza, magyar meg osztrákszinű szalagokkal bokréta fogva — épp Ófelsége lábai elé hull, az öreg balkonba.

Az irigylésméltó ügyesség, mely Klein Ede repülőhadnagyot és Borbély kadetörmezt dicsérte, az uralkodóból őszinte csudálkozást váltott ki. Kellemesen érintette az újfajta szerencse kívánás s örömeinek leplezetlen kifejezést is adott. Mikor a csokorban elrejtett kis papírlapról megtudta a tisztek nevét, a következő megleghangu távirattal tolmácsolta elismerését:

Klein Ede repülőhadnagy urnak

Ófelségét végtelenül kellemesen érintette az Ön szokatlan uton hozzájuttatott névnapi üdvözlése. Fogadja kedves virágokért Ön és Borbély kadetörmezt s ezért a valóban öleletes, finom hódolatért a legkegyelmesebb Ur meleg köszönését. Legmagasabb megbízásból:

P a a r gróf, főhadsegéd.

Klein hadnagy és Borbély kadetörmezt azóta nem győzi fogadni a palotahölgyek és magasrangú tisztjeink gratulációit.

Bécs, 1916. okt. 5.

zejkfalvi Z e y k Lipót, repülőhadnagy.

A brádi kaszinó választmányának nyilatkozata

„A brádi csendélet” című közleményre.

A Déva és Vidéke Tekintetes Szerkesztőségének Déva.

Tekintetes Szerkesztő Ur! Becses lapja folyó évi 30-ik számában „A brádi csendélet” cím alatt megjelent, s az intencióiban talán érthető, de épen az alább felsorolandó tények miatt úgy hangjában, mint adatai megbízhatóságában annál kevésbé helytálló közleményre vonatkozólag a brádi kaszinó választmánya, mely a kaszinó magatartásáért és beléletéért elsősorban felelős, a következőket kívánja nyilvánosságra hozni.

Tény, hogy a kaszinótagok egy nagyon kis töredékének körében évek előtt felburjánzott az ugynevezett hazárdjátékok üzése, de tény az is, hogy ez még mindig mögötte maradt más kaszinók e tekintetben elért rekordjának. Tény azonban mindenkifelett az, hogy választmányunk megfelelő állásfoglalással utját tudta vágni a baj továbbterjedésének, úgy anynyira, hogy a választmány ez irányban fogantatosított intézkedései óta az előbbi játékosok közül igen sokan, a legtöbben, teljesen tartózkodnak minden ilyen természetű, még gyökeresen korlátozott formában folytatott játéktól is, amivel csak megyénkből is nem épen minden kaszinó dicsekedhetik.

Tény továbbá, hogy a román háboru óta, mikor Brádra tömegesen érkeztek menekülők, kik előtt kaszinónk a legnagyobb készséggel nyitotta meg ajtait, s akik mint vendégek kevésbé állottak Választmányunk ellenőrzése alatt, két ízben, de semmi esetben sem többször, részben menekülőkből álló társaság, ta-

lán nem informálva kellőképpen Választmányunk elvi felfogásáról, felelevenítette a régi kelevényt. Választmányunk azonban, ami jóval az említett cikk megjelenése előtt történt, épen a komoly időkre való tekintetből egy pillanatra sem maradt télen, hanem ad hoc összehívott ülésen még a vendégjogot sem kimélve, egyhangulag nemcsak keményen elítélte e visszaéléseket, de a legszigorubb játékszabályokat állapította meg és léptette életbe. Ugyanezen a gyűlésen, hogy más irányban is kifejezésre juttassa az idők komolyságát, s más természetű visszaéléseknek is gátat vessen, a kaszinóban bevezette a 12 órai zárórát, mely intézkedésekkel nem épen minden megyei kaszinó dicsekedhetik.

Mindezen tények alapján Választmányunk az egész cikk tenorját helyén nem valónak s információit félszegnek és tájékozatlannak kénytelen minősíteni, s megjegyezni kívánja, hogy a cikk írója jobb szolgálatot tett volna úgy a közügynek, mint a kaszinó komoly, s a helyzet teljes magaslatán álló Választmányának, de a Déva és Vidéke eddig tapasztalt nobiles magatartásának is, ha ezen adatok beszerzése után vette volna a tollat a kezébe.

Nem tartozik választmányunkra ugyan, azonban, hogy a cikk információinak fogyatékoságát jellemezzük, felemlítjük azt is, hogy a meginterpellált helyi hatóság ugyanegy irányban dolgozott választmányunkkal, miről a cikk írója akár a központban is meggyőződhetett volna már. Ez is bizonyítja, hogy a cikkíró, intencióinak minden tiszteletreméltósága mellett, nem a kellő körültekintéssel és alapos-sággal kezelte a kérdést, ami pedig a közérdek szolgálatának, úgy véljük, elemi feltétele. Ebben a megvilágításban és ezeknek a tényeknek leszögezésével, úgy hisszük, hogy választmányunk joggal remélheti a Déva és Vidékétől, hogy nemcsak véleményét változtatja meg a brádi kaszinó beléletére vonatkozólag, de kellőképpen méltányolni is fogja a Kaszinó választmányának a helyzet magaslatán álló komolyságát, melyért a Déva és Vidékétől is nem szarkasztikus megrovást, de csak dicséretet és elismerést várt, remélt és — érdemelt volna meg. Hiszük, hogy a Szerkesztő ur részéről, kitéve ehhez az intézményhez ifjuságának legszebb éveit kapcsolnak, nem is fog ez a fentiek után elmaradni.

Brád, 1816. október 5.

A brádi kaszinó választmányának nevében és megbízásából:

Brády Albert s. k.
elnök.

Kirinyi Iván s. k.
titkár.

A mi válaszunk:

Tekintetes Választmány!

Egyelőre sem dicséret, sem elismerés!

El voltunk készülve arra, hogy Önök, az érdekeltek nem fogják cikkünket nagyon is helyénvalónak, információit elsőranguaknak, kitévően tájékozottaknak minősíteni, a cikkíró pedig a kellő körültekintés és alaposág dicséretével elhalmozni. Mindez azonban nem változtat azon a tényen, hogy az ottani kaszinóban nemcsak évek előtt burjánzott fel — saját bevállásuk szerint — a hazárdjáték üzése, hanem — biztos tudomásunk szerint — évek óta tart is. Megengedjük, hogy a tek. Választmány tehetett kísérleteket ennek a megszüntetésére, de gyökeres orvoslásra, a baj alapos kiirtására, a recidivitas megsemmisítésére nem volt képes s ha a játékosok közül akadtak többen, akik a régi vágású hazárdjátéktól tartózkodnak, határozottan állítjuk, hogy ezeket nem az Önök beavatkozása, hanem az Önök befolyásán kívül eső, tehát külső körülmények eredményesülése vonhatta el a kártyaasztaltól. És az Önök hazamagyarázásra kiválogatott, szelidített tényeivel szemben, amelyek még így is igazolnak minket, rendelkezésünkre állanak, Uraim, a többi tények, esetek, megtörtént valóságok, melyek más képet festenek, mint Önök s amelyek az agyondorogolt cikknek az alaposágát minden demenciójuk dacára kétségtelessé teszik. Ezeket azonban, miután személyeket kellene a nyilvánosság elé vinnünk, egyének bajait feltárnunk, ezen a helyen kénytelenek vagyunk elhallgatni, a sajtóbíró előtt azonban készséggel bocsátjuk rendelkezésükre.

Elismeri a tek. Választmány, bár lényegesen enyhített számban az újabb hazárdirozá-

sokat is, sőt gálánsan megtoldja „más természetű visszaélésekkel”. Mégis tájékozatlanok vagyunk s félszegek az információink? Vagy az a nagy bűnünk, hogy akkor irtuk meg a cikket, mikor a Választmány már régen segítette a bajon? Az ottani hatóság, mint erről utólag meggyőződünk, szeptember 26-án, tehát cikkünk előtt 4 nappal azt írja hivatali felsőbbségének, hogy a kaszinóban nagymérvű hazárdjáték folyik, rendelje hát el a 12 órai zárórát. Hogyan szűnt hát meg a hazárdjáték jóval a cikk megjelenése előtt? Önök itt nemcsak minket, hanem a védelmükbe vett hatóságot is a kellő körültekintés, alaposág hiányával, tájékozatlansággal és félszeg információkkal vádolják meg. Teljes joggal vonhatjuk le azt a következtetést, hogy az Önök erélyes közbelépése vagy nem történt jóval a cikk megjelenése előtt, vagy ha megtörtént, mint a hivatalos jelentés elárulja, eredménytelen volt.

Fájt Önöknek a cikk tenorja? Nekünk is. De nem tehetünk róla. Lehetetlen nem az elke-seredés hangján szólani arról az egzisztenciagyilkolásról, arról az apró tatárjárásról, mely Brádnak régi társadalmát kikezdte s ha nem lesz megállás, lassan, de biztosan felőrli. Kár volt animózitással fogadni a közleményt a helyett, hogy alapul használták volna a most már nyilvánosság elé vitt mérges „kelevénynek” kiméltelen kioperálására.

Az az őrtálló hivatás, mely épp ott egy ilyen magyar intézményre hasonlíthatatlanul terhe-sőbb szerepet és kötelességeket ró, mint másutt, magyarázza meg, hogy speciálisan a brádi kaszinóval szemben igen szigorú követelményeket kell támasztanunk. És hálás örömmel üdvözölnők a választmányt, ha a félszázados kaszinó igaz feladatának, szép multjának és régi nemes tevékenységének utjába tolatkodott fe-kélyt személyekkel, egyéni szempontokkal nem törődve, örökre megsemmisítené.

Ekkor, de csakis ekkor várhat. remélhet és érdemel meg dicséretet, igazi elismerést, ami részünkről nem fog elmaradni. Vajha mielőbb rákerülne a sor.

Addig pedig érje be azzal, hogy tudomásunkra hozott föllépéséhez őszinte, komoly sikert kívánunk.

A további hírlapi vitát cikkünk fölött részünkről bezártuk s vagyunk

Déva, 1916. okt. 8.

hazafias üdvözléssel
a szerkesztőség.

Bus estéken . . .

(Evakuálás után.)

Mint a fakó köd, mely borong fölöttem,
Olyan a lelkem a bus esti gyászon:
Fekete rongy, kopott halotti vászon.

Szemem tüzen nem villan át az Élet,
Csak szunnyad s némán sir bennem a lélek;
Valami szent titoktól félve-félek.

Az akácosba már csak néha járok.
Bus estéken valakit várva-várok,
S fejem fölött szomorú varju károg.

Az ablakon át nem csillan ki fény,
Az uton nincs sehol egy élő lény,
Csak bus-magamban bolygó vándor: Én.

Az álom visz . . . És keresem Magát,
Kietlen, néma utcák során át,
S nem hallom többé muzsikás szavát.

A csönd csak az, mi lelkemmel beszél,
S a zizenő, bus szeptemberi szél;
S úgy hull a sok-sok sárgult falevél.

Ugy hull, úgy hull, mint lelkemre az emlék.
Ily bus estéken oly örömet mennék,
Ha sebesszárnnyu kismadárka lennék . . .

Serestély Béla.

Adakozzunk, gyűjtsünk a háboruban
megvakult katonák javára. Lapunk az
adományokat készségesen közvetíti.

Erdély.

— *A nagyszebeni győzelemre.* —

Erdély, te csillogó gyémánt, nyakék
S édes anyáknak drága-drága gyöngye:
Hogy a rablók szive megdobbant érted,
Sokat hullt miattad hazáknak könnye.

Nagy bánatából fátyolt szőtt a gond,
S úgy borítá bus, bánatos fejére...
Gyász s könny között kísérté sorsodat,
Mig elveszettként juttál rabló kézre.

S Istennek uja: gyémánt, gyöngy, nyakék
Kötélként került a rablók nyakára,
S míg fuldokolva dobtak el maguktól,
Örömmre változott anyáknak gyásza.

Erdély, hazáknak legszebb, legszebb gyöngye,
Csak most éred el legszebb fénykorod:
Az ellen fut s te mindnyájunk szívének
Legszebb kincsedet: győzelmed hozod.

Kosztolánszky István.

HIREK.

Felhőtlen,

ragyogó est. Fényesen kivilágított kávéházak. Cigányzene. Az utcákon sétáló párok hőmpölyögnek. Kacagás, vigság mindenfelé. Tikkasztó, ingerlő, mámorító meleg. Az arcokon csupa boldogság, mosolygás. A kávéház előtt ülök. Két nő fog közre. Fialok, tüdek, vidámak, arcukon nyoma sincs gondnak vagy aggodalomnak. Teljes asszonyi szépségükben tündökölnek. Pezsgőzünk. Egyik élcs és szellemesség a másik után. Összes gondjuk az, hogy szellemes ingerkedéseikkel kalodába szorítsanak, — nekem pedig legfőbb gondom az, hogy egérutat találjak csapdáikból. Ezen nagyszerűen tudunk mulatni, akár sikerül, akár nem. Körülöttünk megrögzött politizálók foglalkoznak az aznapi koronatanács eshetőségével, de ez minket nem érdekel. Tovább ingerkedünk hármásban. Sejtelmünk sincs arról, hogy van a koronatanácsban egy egyedülálló Carp Péter, aki elkeseredésében királya előtt kívánja szemtől-szembe, érces hangon nemzetének kudarcát és országának teljes leigázását. Nem tudunk arról, hogy van egy megvásárolt szavazósoldosokkal körülvett Bratianu, ki esztelen-ségével csakugyan bele akarja hajszolni nemzetét és gyászországát abba a Nirvánába, melyikbe Carp Péter kívánta. Nem tudtuk, hogy van Bukarestben egy alacsonylelkű, korlátolt gondolkodású uralkodó, ki ájtatos szemforgatással, hazug ürügyeket keresve tagadja meg saját vérét. Mindezekről semmit sem tudunk. A mámorító éjben szép csendesen bandukolunk hazafelé. Elbucsuzunk: a viszontlátásra holnap reggel! Szép nyugodtan lefekszem. Kis idő múlva az utcán szokatlan élénkség, de nem törődöm vele, gondolataim elvonják figyelmemet. Várom a reggelt. Csupa izgatott járás-keles az utcákon. Reggel fel akarom keresni tegnapi két ezüstkacaju kis játszópajtásomat. Egyiknek a lakása üres, — elutazott még kora hajnalban. Szó nélkül, bucsuzatlan. Felkerestem a másikat. Még ugyan itthon van, de bájos arcocskájáról most a rémület és izgalom tükröződik vissza. Ki van kelve önmagából. Csak váza a tegnapi szép, üde, kívánatos asszonynak. Csaknem mindenét idehagyva menekült.

Kell, hogy legyen Nemezis. Hiszem, hogy Romániának, ennek a szép, gazdag, kívánatos, buja asszonynak is, — ki tegnap este még gondtalanul pezsgőzött, élte világát és élvezte idejének aranykorát, — holnap magából kikelve, rémülten, sorvasztó láztól gyötörve kell

mindenét odahagyva menekülnie Carp Péter mutatóujjának irányában. (sz. 1.)

— **Halálozás.** Szamosközi Tóth Sándor dr. szászvárosi járásorvos, Hunyadvármegye tb. főorvosa 62 éves korában hosszas szenvedés után f. hó 7-én Szolnokon meghalt. A komoly, lelkiismeretes és szakképzett orvos a társadalmi életben tevékeny szerepet játszott, s ezenkívül hűséges munkása volt az irodalomnak is. Hangulatos, tartalmas poemái nagyobbára „Szamosközi” név alatt, sűrűn jelentek meg a vidéki lapokban. Halála öszinte vesztesége megyénknek. Előkelő rokonság gyászolja. Temetése f. hó 9-én ment végbe Szolnokon.

— **Betegh Miklós kormánybiztos új székhelye** Marosvásárhely lesz. Mint Kolozsvárról értesülünk, a hadihelyzet szerencsés megváltozása következtében a kormánybiztosi hivatal, melynek hatásköre nemcsak Erdélyre, hanem a délvidékre és Bihar megyére is kiterjedt, beljebb eső területre költözik, s hétfőtől kezdve már Marosvásárhelyen működik. Ez is arra vált, hogy Erdély nemsokára egészen megtisztul az ellenségtől.

— **Maderspach Viktor** neve ma megyénk egyik büszkesége. A vitéz huszárfőhadnagy, ki békés időkben az országosan ismert iszkronyi fűrésztelepek kiváló szaktudású tulajdonosa és vezetője, a háboru kezdete óta fegyverrel szolgálja hazáját. Az oláh betörés után a hadvezetőség engedélyével a bukovinai Russ-csoport mintájára szabad csapatot alakított, melynek célja felderítésen kívül az ellenség nyugtalanítása és pusztítása. A guerillavezér, aki a hátszéli havasokat mint jeles vadászember is tökéletesen ismeri, a petrozsényi harcokban tüntette ki magát s míg a mieinknek rendkívül értékes szolgálatait tett, az ellenségben jelentős pusztításokat vitt véghez. Réme is lett az oláh duvadnak.

— **Petrozsény visszafoglalása után.** Érdekes dokumentuma a mi vármegyénk háborus történetének az a jelentés, melyet a petrozsényi szolgabíró intézett a vármegye alispánjához. A jelentés így szól: „Jelentem, hogy f. hó 5-én d. u. 3 órakor hivatalomat elfoglaltam. Itt a katonaságon kívül 40 polgári egyénnél több alig van. Az őslakoságból egy sem látható. Magánlakások és közhivatalok kifosztva, butorok összetörve. Az ellenség szeptember 28-án egy önkéntest, névleg Kiszta Gézát, ki valahogy ide tévedt, s kire ráfogták, hogy kém, a zárda előtti kis téren, golyó által kivégezték, az itt lévő lakosságnak térdelve kellett a kivégzést végignézni. A Salgótarjáni Kőszénbánya R. T. petrozsényi villanytelepét, a vulkáni gépgyár egy nagy kazánját az ellenség felrobbantotta. A vulkáni Choriu-aknában nagymennyiségű, de fel nem robbantott dinamitot találtam, minek eltávolításáról Eisler Albert bányaigazgatóval együtt intézkedtem. A mai napon a dandárparancsnok engedélyével, de felelőssége nélkül Eisler Albert bányaigazgatóval Vulkánban voltam, hol ugyanazon robbolásokat találtam, mint itt. mivel azt az oláhok még ágyutüz alatt tartják, be nem mehettem. Petrozsény, 1916. okt. 6. Pileszky, s. k. szolgabíró.

— **Háziurak, ide figyeljétek.** Lengyel T. Jenő dévai Székely-utcai háztulajdonos elmenekült lakóinak házbérért arra az időre, míg a polgári lakosság hatósági visszahívása be nem következik, teljesen elengedte. A szép elhatározás önmagát dícséri, s követését melegen ajánljuk a háziurak figyelmébe.

— **Megyei közgyűlés.** Mara László főispán törvényhatóságunk rendes őszi közgyűlését folyó hó 30-ára tűzte ki. A szükséges előkészítéseket az állandó választmány f. hó 12-én tartott és folytatólag f. hó 28-án tartandó ülésén végzi. A közgyűlés előtti számonkérőszékét 29-én d. u. 5 órakor tartja a főispán. Az alispán a tárgysorozatot megállapítása és a meghívók szétküldése iránt már intézkedett.

— **Megkezdődött Déván az elemi iskolai oktatás.** A kir. tanfelügyelő, hogy az ittmaradt vagy visszatért szülők elemi iskolai oktatásra szorult gyermekei ne maradjanak iskolázatlanok addig sem, míg a rendes tanítás lehetővé válik, érintkezésbe lépett a dévai Szent Ferenc-rendi szerzetessel, hogy ideiglenesen vállalják el tagjai az oktatást. A derék szerzetesek a

legnagyobb készséggel teljesítették a kérést s már meg is kezdték a mindkétnemű növendékek tanítását. F. hó 16-án a Bethlen-utcai fiúiskolában is megkezdődik a tanítás. Mint Máthé Albert igazgató közölte velünk, egyelőre két tanerővel nyílik meg az iskola. A beiratásokat nála lehet teljesíteni.

— „Tódor, kergesse ki azt a kisasszonyt!” Ez a kifejezés hangzott el f. hó 2-án finom női ajkokról. A finom női ajkak tulajdonosa az Erdélyi Egyesült Részvénytársaságnak egyik szoknyás alkalmazottja, ki pénztári teendőket végez, — a kidobásra szánt „kisasszony” pedig egy helybeli urilány, kinek mindössze csak az a bűne, hogy nem férfi s hogy nagy szociálista lehet, mert nem akart türelmesen egy negyed kiló cukorért órákhosszat várakozva az Erdélyi Egyesült R. T. cégtáblája előtt az utcán ácsorogni, hanem mikor látta, hogy néhány férfi a hátsó ajtón megy be az üzlethelyiségbe, naiv lélekkel azt gondolta, hogy az neki is szabad. Na, hiszen meg is kapta érte a magáét. De úgy kell neki, mert azt is megérdemelte volna, hogy agyba-főbe verjék azért a hallatlan vakmerőségért, hogy szociáliskodni merészelt. Honnan is veszi magának a bátorságot ahhoz, hogy bemenjen a hátsó ajtón, mikor az valószínűleg csak a személyzet szimpátiája alapján kiválogatott kivételes egyének számára van fenntartva? Igaz ugyan, hogy az urilányka sem hagyta teljesen magánszáradni a sérelmet, mert kifelemlenet közben nagy leleplezéseket publikált a helyszínen stante pede, pergő nyelvel mondva el azt, ami szivecskéjét nyomta s melynek értelmében erősen helytelenítette az alkalmazottak olyatén eljárását, hogy az emberi nemnek csak a nadrágban járó része élvez ott előnyöket a szoknya rovására.

Az esetet vizsgálva mi is feltesszük a kérdést, vajjon az Erdélyi Egyesült R. T. ad-e olyan utasítást alkalmazottainak, hogy így bánjanak a közönséggel, amelynek zsrján voltaképpen hizik? Vagy ha nem látja el személyzetét ilyen utasításokkal, miért és hogy tűrheti az ilyen modort, hangot és eljárást üzletében? Mert kétségtelen, hogy nem ez az első eset, hanem köztudomású dolog, hogy a lehető legilletlenebb és goromba módon bannak azzal a közönséggel, mely órákig, sőt félnapokig álldogál a keskeny üzletajtó előtt nagy csoportokban, bebocsajtatást várva és remélve, de egyúttal leszámolva azzal a körülménnyel, hogy a végén, sok munkaidejének elpocsékolása után, estefelé hazamehet üres kézzel, mert az üzletből kijelentik, hogy ma már nem hajlandók többet árulni.

— **Elitelt árdragító.** A dévai rendőrkapitány Zimmermann Hersch dévai kereskedőt, ki ellen hasonló természetű cselekményekért még foly az eljárás, élesztőnek aránytalanul magas áron való eladásáért 2 napi elzárással és 100 korona pénzbüntetéssel büntette. Bárcsak rákerülne a sor a többiekre is!

— **A dévai Uránia** is újra életjelt ad magáról. Holnap, vasárnap már megkezdí működését a mozi, melyet hű közönsége olyan hosszasan nélkülözött.

— **Mariházyék Kecskeméten.** A kora tavaszal elbucsuzott színtársulatunk, mint Kecskemétről írják, megkezdtek már ottani működésüket. Premiériben adták a nálunk is bemutatott Cyklamant. A kecskeméti lapok elismeréssel emlékeznek meg a Mariházy és a Csáky-pár játékáról.

— **Kávé, cukor, só, petroleum és társai,** hol késtek az éji homályban? Kereskedőinknél hiába keressük, s mint valami gonosz, kínzó szó, úgy potyog le ajkaikról az elkésztő, örökös „nincs.” A hatóságokhoz fordulunk s kérjük őket, hogy vegyék kezükbe a gondoskodást, s legyenek segítségükre a kereskedőknek. Nekünk, a megszorult fogyasztó közönségnek lesznek segítségünkre.

— **A t. körjegyző urak szíves figyelmébe ajánlom dusan felszerelt könyv-, papir- és írószer-kereskedésemet,** ugyszintén közigazgatási nyomtatványraktáramat. Ujabbban raktárra elkészítettem és kapható a 32000—915. B. M. eln. számú rendelet szerinti „Személyazonossági igazolvány” című nyomtatvány. Teljes tisztelettel Laufer Vilmos könyv-, papir- és írószer-kereskedése, Déván.

Szerkesztői üzenet.

K. I. Arad, S. B. Piski. A meleg üdvözléseket őszintén viszonzjuk. Az értékes, kedves küldeményekért hála köszönet. Üdv!

Őszi este és Őszi ének. Szívesen látjuk munkatársaink sorában. Egy kis türelmet kérünk, hozni fogjuk.

Repülőtisztnak, Bécs. Máskor is keressen föl. Jöjjenek össze néha Misi bátyánkkal, ki szintén ott eszi a császár kenyérét; együttesből talán sürűbb tudósítások kerülnek ki. Sok üdvözet!

Laptulajdonos és kiadó: LAUFER VILMOS.

TELEFONSZÁM: Kiadóhivatal: 35.

Orvosok ajánlják, mint köhögés elleni kiváló szert, a

Kaiser-féle mellkaramellákat.

(Védjegy 3 tölgy.)

Milliók használják

KÖHÖGÉS

rekedség, elnyálkásodás, görcs, hurut és hörgő köhögés ellen.

6100

közjegyzőleg hit. bizonyítvány orvosoktól és magánosoktól kezeskedik a biztos hatásról.

Igen kellemes és jóízű cukorka.

☞ **Ezért ajánlható minden harcosnak.** ☞

Egy csomag 20 és 40 fillér, dobozban 60 fillér.

Kapható Déván: Major Mihály és Erős Aladár gyógyszerárúháza; Issekutz és Szentmiklósy drogériában; Boiczán: V. Frohnmeyer gyógyszerárúháza; Marosillyén: Varró Ferenc gyógyszerárúháza. 110 21 40

A Dévai Takarékpénztár R. T.

tudatja, hogy

ARADON

(Petőfi-utca 10. szám alatt)

BUDAPESTEN

a MAGYAR ÁLTALÁNOS HITELBANK-nál és

DÉVÁN

(délelőtt 10—12 óra között)

t. üzletfelei rendelkezésére áll.

136 2

Vágott tűzifa eladás!

Van szerencsém a n. é. vevőközönség szives tudomására hozni, hogy sikerült nagyobb mennyiségű

száraz tűzifát

szerezni, melyet felaprítva fogok forgalomba hozni. Ára métermázsánként 8 korona. Házhoz szállítva métermázsánként 60 fillérrel drágább. Ugyanott kőszén is kapható. Megrendelhető:

Schwarz Nathán,

közvetítési irodájában, Déva (Hungaria-vendéglő

139 1—

és

Breier Adolf

kereskedő udvarában Déván, a Hunyadi-uton.

Egy tisztességes, komoly

leány vagy asszony

::: felvétetik :::

a nagytözsdeben.

Hordókat

petroleumos, olajos, kátrányos, sziruposat, szeszeset a legmagasabb áron

minden mennyiségben készízetés mellett veszünk úgy helyben, mint bármely vidéki vasut- vagy hajóállomáshoz szállítva.

Hordóügynökök kerestetnek!

Weisz Lipót és Társa

olaj, gépszir, kocsikenőcs nagykereskedők.

Budapest, IX., Hentes-utca 17.

Interurbán telefon: József 14—50. 133 4—10

Mindennemű könyvnyomdai és könyvkötészeti munkát

::: elvállal :::

LAUFER VILMOS

könyvnyomdája és könyvkötészete

::: DÉVÁN. :::

Mindenféle :::

fényképezési cikkek

legjobb gyártmányu

fényképező gépek

kaphatók □

LAUFER VILMOS

könyv- és papírkészlete, fényképezési cikkek gyári raktárában Déván. □

Két jóházból való fiu
tanulóul
felvétetik lapunk kiadóhivatalában.

Ajánlunk azonnali szállításra a legjutányosabb napiárak mellett:
Gép-, henger- és autóolajat, gépsziradékat, kocsikenőcsöt
és mindenféle gazdasági gépekhez szükséges kenőolajakat szavatolt jó minőségben.

WEISZ LIPÓT és TÁRSA

disznószir, szalonna- és olajnagykereskedők
Budapest, IX., Hentes-utca 17. Sürgőncím: WEISSEFETT Budapest.
Interurbán telefon: József 14—50. 108 10—10

TŰZIFA!

Berekszó határában fekvő erdőben, 500 méternyire a megyei úttól:

hántolt tölgydorongfa, ürméterenként 120 cm magas, 17 korona;

hántatlan tölgy és cserdorongfa, ürméterenként 120 cm. magas, 15 korona, továbbá ágcsomó, 2 méter széles, 120 cm. magasságu halmokban 6 kor. kapható.

Ezen árak az erdőben való átvétellel értendők.

Szállítási utalványok megválthatók:

GÁL ÁRMIN,
Hunyadi-út 10.

132 4

HA PÉNZT

akar megtakarítani,

szerezze be mielőbb szükségletét

LAUFER VILMOS

könyv-, papir- és írószerekkereskedésében, DÉVÁN.

Van szerencsénk a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy Déván, az Aradi-uton levő, 39 év óta fennálló és dús természetes sótartalmu vizénél fogva kitűnő gyógyhatásának elismert

első dévai sósfürdőt

megnyitottuk, miáltal azon kellemes helyzetben vagyunk, hogy újra kitűnő és orvosilag elismert gyógyhatásu fürdőkkel szolgálhatunk.

FÜRDŐÁRAK:

Egyszeri fürdés K 1:40

Reggel 7-től este

8 óráig nyitva.

Teljes tisztelettel

LAUFER TESTVÉREK